

บทบาทของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
: ศึกษากรณีจังหวัดกาญจนบุรี

นายวีระชาติ คาริชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-002-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1739 112x

THE ROLE OF ASSISTANT DISTRICT DIRECTORS AND DECENTRALIZATION
: A CASE STUDY OF KANCHANNABURI PROVINCE

Mr. Weerachart Tharichart

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Government

Department of Government

Graduate School

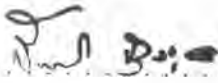
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-002-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ : ศึกษากรณีจังหวัดกาญจนบุรี
โดย	นายวีระชาติ ตาริชาติ
ภาควิชา	การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิชา คาริชาติ : บทบาทของปลัดอำเภอกับการกระจายอำนาจ ศึกษากรณีจังหวัด
กาญจนบุรี (ROLE OF ASSISTANT DISTRICT DIRECTORS AND DECENTRALIZATION :
A CASE STUDY OF KANCHANABURI PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. พรรคศักดิ์
ผ่องแผ้ว, 146 หน้า. ISBN 974-635-002-1

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทของปลัดอำเภอกับการกระจายอำนาจ
ทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและบทบาทของปลัดอำเภอที่
เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ โดยมีสมมติฐานว่าบทบาทของปลัดอำเภอในปัจจุบัน เปลี่ยนจากผู้ปกครอง
มาเป็นผู้ประสานงานในการบริการสาธารณะ มีทัศนคติที่ขัดแย้งต่อแนวความคิดการกระจายอำนาจ โดย
อายุราชการจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติและบทบาทดังกล่าว

การศึกษาเรื่องนี้ใช้วิธีการแบบสำรวจ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 105 ชุด ได้รับกลับคืน
มา 75 ชุด โดยเก็บข้อมูลเมื่อ เดือนสิงหาคม 2539

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของปลัดอำเภอมีความสัมพันธ์กับฐานะและตำแหน่งหน้าที่ กับทัศนคติ
ทางการเมือง โดยบทบาทของปลัดอำเภอในฐานะตัวแทนของรัฐนั้นจะมีบทบาทในฐานะข้าราชการ ต้อง
ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบ บทบาทของปลัดอำเภอที่
เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจ จะขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก ทั้งนี้ บทบาทของปลัดอำเภอในปัจจุบัน
จะเป็นผู้ประสานงานระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันปลัดอำเภอก็ยังมี
บทบาทในฐานะผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย และจากการศึกษาทัศนคติทางการเมือง
เมืองของปลัดอำเภอ พบว่ามีทัศนคติทางการเมืองอยู่ในระดับประชาธิปไตยปานกลางค่อนข้างต่ำ จึงอาจ
จะทำให้บทบาทของปลัดอำเภอไม่สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจได้

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C532143 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: ASSISTANT DISTRICT DIRECTORS/ ROLE/ DECENTRALIZATION

WEERACHART THARICHART : ROLE OF ASSISTANT DISTRICT DIRECTORS AND DECENTRALIZATION : A CASE STUDY OF KANCHANABURI PROVINCE : THESIS
ADVISOR : ASSO.PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D. 146 pp.
ISBN 974-635-002-1

This research aimed at studying the role of assistant district directors and decentralization, the political attitude toward decentralization, and factors that affect the attitude and role of assistant district directors regarding decentralization. It was hypothesized that the role of assistant district directors has changed from governor to coordinator in public service. There is an attitude that contradicts to the decentralization idea, and the length of service is related to the said attitude and role.

An opinion survey was used in this study, 105 questionnaires were distributed, and 75 of them were returned. The data was collected in August 1996.

The result of the research found that the role of assistant district directors is related to a status, a position and a political attitude. As state representatives the role of assistant district directors is to follow orders from superiors under the law and regulations. The role of assistant district directors regarding decentralization principally depends on the government's policy. Thus the current role of assistant district directors is chiefly coordinators between the state and local administration organizations. At the same time assistant district directors also have a role in the status of administrators and operators of local administration organizations.

A study on assistant district directors' political attitude found that their democratically political attitude was at the lower middle level. As a result the role of assistant district directors may not be consistent to the decentralization trend.

ภาควิชา..... การปกครอง
สาขาวิชา..... การปกครอง
ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... พิศาล โสภณกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของ รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการเขียนวิทยานิพนธ์ จนลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนบรรดาคณาจารย์แห่งคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนผู้เขียนสามารถประกอบวิชาชีพอยู่ได้ในปัจจุบัน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ที่เสียสละกำลังกายและคอยเฝ้าเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนมาโดยตลอด รวมทั้งทุกคนในครอบครัวที่เป็นกำลังสำคัญอยู่เบื้องหลังความสำเร็จ

วีระชาติ คาริชาติ

กันยายน 2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1	บทนำ
1.1	ความสำคัญของปัญหา
1.2	วัตถุประสงค์ในการวิจัย
1.3	ขอบเขตการวิจัย
1.4	กรอบความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
1.5	สมมติฐาน
1.6	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
2	กรอบความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2.1	กรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัย
2.1.1	แนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
2.1.2	แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท
2.1.3	แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
2.2	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3	ระเบียบวิธีวิจัย และข้อมูลทั่วไปของปลัดอำเภอ
3.1	ระเบียบวิธีวิจัย
3.1.1	วิธีการวิจัย
3.1.2	การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่	หน้า
3.2 ข้อมูลทั่วไปของปลัดอำเภอ	69
3.2.1 ปลัดอำเภอ	67
- ความเป็นมา	69
- บทบาทและภารกิจ	74
- บทบาทปลัดอำเภอกับการบริหารส่วนท้องถิ่น	76
3.2.2 ข้อมูลทั่วไปจังหวัดกาญจนบุรี	80
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	83
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	84
4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของปลัดอำเภอ	84
4.1.2 การวิเคราะห์ระดับทัศนคติทางการเมือง	87
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	105
5 บทสรุปและเสนอแนะ	109
5.1 สรุปผลการวิจัย	109
5.2 วิเคราะห์บทบาทปลัดอำเภอกับการกระจายอำนาจ	117
5.3 ข้อเสนอแนะ	121
รายการอ้างอิง	123
ภาคผนวก	129
ประวัติผู้เขียน	146

สารบัญตาราง

ญ

ตารางที่

หน้า

1	แสดงข้อมูลปลัดอำเภอที่รับราชการ ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี	84
2	แสดงระดับทัศนคติทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยของ ปลัดอำเภอ	87
3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับทัศนคติทางการ เมือง	89
4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับทัศนคติทางการ เมือง	90
5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพการสมรสกับทัศนคติ ทางการ เมือง	91
6	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับทัศนคติ ทางการ เมือง	93
7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชากับทัศนคติทางการ เมือง	94
8	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนา เดิมกับทัศนคติ ทางการ เมือง	96
9	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับตำแหน่งกับทัศนคติ ทางการ เมือง	98
10	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการกับทัศนคติ ทางการ เมือง	100
11	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี กับทัศนคติทางการ เมือง	102